

Concept

Gebiedsagenda De Breuly & Panovenpark

Samen het leefgenot verhogen

September 2014

De Breuly

Aan de oever van het rimpelloze water
Vertellen eenden ons met hun gesnater
Over het mooiste plekje aan de dijk
Mensenlief wat zijn we rijk
Voor dit mooie stuk natuur
Gaan we met z'n allen door het vuur
Het is geen plek om economisch te exploiteren
Dit wonderschone stukje Ooy dat moet je eren
En bewaren voor het nageslacht
Dat is wat de jeugd van ons verwacht
Dit paradijslijk stukje aarde
Heeft voor ons enorme waarde
Het is met goud niet te betalen
Ook niet door natuur vandalen
Wij zullen vechten voor dit stukje paradijs
Wij geven dit niet zomaar prijs
Wij willen zwemmen en vissen in de plas
Natuur genieten en leren met de hele klas
sterren kijken met de sterrenwacht
In een echte donkere nacht
Of zo maar wandelen langs de kant
Met je kindje aan de hand
's Avonds als de Ooyse kikker kwaakt
En 's morgens als de karekiet ontwaakt
De Breuly oever is en blijft een groot genot
Dat maakt geen zinnig mens kapot

Joop Bolder

Inleiding

Gemeente Zevenaar beoogt De Breuly en Panovenpark te ontwikkelen tot een openbaar toegankelijke verblijfslocatie met een natuurlijke inrichting. Uit de verkenning, uitgevoerd door Plattelandshuis Achterhoek en Liemers in 2013, komt duidelijk naar voren dat het de wens is van de gemeente, de gebiedspartijen en de bewoners om het landschappelijke karakter en het unieke DNA van het gebied te behouden. In de periode 2013 – 2014 zijn deze kenmerken nader gedefinieerd. Dit DNA vormt de onderlegger voor alle ontwikkelingen in het gebied die kleinschalig en multifunctioneel dienen te zijn. Dit document bevat daarvan de weerslag in de vorm van een identiteit, missie, visie en uitgangspunten. Deze zijn verder vertaald in de voorliggende uitvoeringsagenda van het gebied bestaande uit concrete projecten, die hieraan zijn getoetst.

Missie

De missie voor de ontwikkeling van De Breuly is het realiseren van een ecologische, sociale en (in mindere mate economische) waardevermeerdering van dit karakteristieke gebied dat gekenmerkt wordt door een diversiteit aan cultuurhistorische relictten, verschillende landschapstypen en een bepaalde sociale structuur die een afspiegeling zijn van de strijd tussen mens en water. Daarbij dragen de gebiedspartijen zelf actief bij aan de waardevermeerdering van De Breuly door kleinschalige, duurzame, gebiedseigen, extensieve recreatie en educatie te realiseren. Sleutelwoorden hierbij zijn: ontspanning door inspanning, geestelijke en lichamelijke actie en stilte. En beleving van de donkerste plek van Zevenaar, waar de nacht de grond raakt.

Identiteit (DNA)

Het zijn de diversiteit van het gebied én de sterke koppeling van land en water door de eeuwen heen die het gebied zo kenmerkend, divers en spannend maken. De verschillende landschapstypen en de markante littekens in dit landschap zoals de dijkdoorbraken en de veelheid aan andere cultuurhistorische relictten zijn een afspiegeling van de strijd met het water en het overleven van de mens in dit vruchtbare gebied. De klei als grondstof voor de baksteenindustrie is kenmerkend geweest voor de zichtbare ontwikkeling van steenfabriek De Panoven met de kleiputten en de sociaal en economisch groei in dit gebied. De betrokkenheid van de bewoners door de eeuwen heen met trots voor het gebied en het sterke verenigingsleven komen voort uit deze fysieke kenmerken.

Visie

Het hoger / hoogste doel is om in samenwerking vanuit een nieuw te vormen entiteit "Vrienden van De Breuly" met gebiedspartijen, lokale ondernemers en bewoners de fysieke kenmerken van het gebied De Breuly / Panovenpark en Buitengoed De Panoven in samenhang als eenheid te versterken door het zichtbaar en beleefbaar maken van deze specifieke kenmerken.

Uitgangspunten

Het doel van de inrichting van De Breuly en Panovenpark is het creëren van een aantrekkelijk woon-, leef, verblijf- en werkklimaat. Dit wordt bereikt door het versterken van de identiteit en samenhang in de directe betrokkenheid van de gebiedspartijen, bewoners en ondernemers in het gebied. Nieuwe activiteiten en nieuwe functies in het gebied leveren een positieve bijdragen aan deze identiteit en geven een invulling aan de missie en visie. Meer concreet betekent dit:

- DNA (identiteit) is de onderlegger voor alle ontwikkelingen binnen het gebied;
- ontwikkelingen zullen kleinschalig en multifunctioneel van aard zijn;
- een koppeling met educatieve of maatschappelijk functies in het gebied heeft een pre;
- nieuwe functies houden rekening met de noodzakelijke duisternis;
- De Breuly en Panovenpark blijven vrij/openbaar toegankelijk;
- er is een concentratie van bebouwing en verharding in de zuidelijke punt;
- de grens aan de maximale toegestane bebouwing is 400 m² (exclusief sterrenwacht);
- de ruimte voor nieuwe functie(s) dient binnen dit hoofdvolume gevonden te worden;
- de bebouwing zal landschappelijk ingepast worden en heeft bij voorkeur een bijzonder karakter;
- daar waar mogelijk realiseren van (kleinschalige) ecologische verbindingen (b.v. richting Poelwijk)
- gemeente blijft eigenaar van het gebied; gebruik door derden wordt geregeld via vergunningen of overeenkomsten.

De Breuly & Panovenpark gezien door de gebruikers

Van rechts, over de dijk, komt de stoet uit Ooij. Van links het verenigingsleven uit Oud-Zevenaar.

Bij de kerk komen ze samen. De schutterijen van Eendracht Maakt Macht en Sint Anna. De muzikanten van Crescendo en de Harmonie Sint Martinus. De bielemannen en vaandelzwaaiers. De schutters in vol ornaat, de sabels, geweren en kruisbogen. De twee trotse koningen en hun prachtige koninginnen. Achteraan de beide linten lopen de bewoners van deze streek. De afsluitende schuttersmis van weer een mooie kermis. Dinsdagochtend rond Sint Jan. Alles gaat mee de kerk in. De pastoor leidt een bijzondere mis toegezongen door een gepassioneerd gemengd koor.

Carnavalsvereniging De Toetenburgers, ontstaan uit E.M.M. en Crescendo, steekt al sinds 1993 de handen uit de mouwen voor een schitterend feest. Met rond de tachtig vrijwilligers zetten ze ieder jaar De Breuly op de kaart. Ze pakken alles aan: de opbouw, de programmering, de publiciteit, de drank en het eten tot aan de verschrikkelijke schoonmaak op zondag. Met kleine oogjes.

Van de Pronkzittingen tot de Carnaval duurde het immers altijd veel te lang. Bedoeld als het Midzomercarnaval werd het Breulyfeest geboren. Ruim twintig jaar later is dit zomerfeest uitgegroeid tot een evenement waar bijna tweeduizend bezoekers op afkomen. Vele grote bands hebben reeds op het podium gestaan.

Talrijke vrijwilligers bouwen iedere zomer keihard aan een mooie week voor de kinderen. Het zogenaamde Doedorp. Doedorp vindt al jaren plaats aan de oevers van De Breuly. Deze plek, te danken aan een historische dijkdoorbraak, blijkt de ultieme plek voor jong en oud.

Zomaar wat dagen in een jaar, maar zo kenmerkend voor het rijke verenigingsleven in het gebied rondom De Breuly. Meer nog zegt het iets over de betrokkenheid, bevlogenheid en karakters van al die mooie mensen aan het water. Een verbondenheid die je zelden ziet.

Aan de dijk, tussen Ooij en Zevenaar, ligt een ware parel. Een prachtige plas met een mooi klein strandje. Een paadje er helemaal omheen om lekker te wandelen. Zwemmen, zonnen en relaxen. Een hengeltje uitgooien en lekker schaatsen in een stevige winter. Er is zoveel mogelijk. Deze schatkist is bovendien bezongen in het lied: 'aan de oevers van De Breuly zat een kikker luid te wenen.' Er bestaan zelfs twee verschillende versies.

Door de jaren heen is een volledig natuurgebied veranderd in een park met natuurlijke elementen. Het strekt zich uit vanaf onderaan de dijk tot aan het Panovenpark. De voormalige baksteenfabriek is omgetoverd tot een idyllische locatie voor feesten en partijen. Je kan er rondleidingen krijgen en je in vroegere tijden wanen. Evenals de Breuly is Buitengoed De Panoven een begrip in de Liemers.

Verenigingen en stichtingen helpen, ondersteunen en versterken elkaar om deze parel te laten glanzen. Leefklimaat Zevenaar, Werkgroep Oké en Dorpsraad Ooij komen op voor de natuur en de leefbaarheid van alles wat ademt in dit diverse stukje natuurschoon. Leefklimaat Zevenaar zal er voor waken dat ook de verbindingen met het gebied grenzend aan het park ecologisch tot stand zullen komen. Land, water en dijken: door de eeuwen heen is de lokale bevolking al menigmaal op de proef gesteld. Bundeling van krachten was een logisch gevolg.

Naast dat De Breuly een adembenemend mooi plaatje is, is het ook de donkerste plek van Zevenaar. Beter gezegd: daar waar de nacht de grond raakt. Het mag dan ook geen wonder heten dat Sterrenwacht Corona Borealis daar haar residentie heeft gevonden. Deze vereniging heeft een moderne sterrenkijker en organiseert prachtige avonden voor jong en oud. Ze willen heel graag hun ideeën verder uitwerken rondom de plas zoals een planetenpad en een zonnewijzer. Corona Borealis werkt nauw samen met Natuur en Milieu Educatie De Liemers (NME). Ze ontwikkelen samen studieprogramma's om de jeugd op praktische wijze interessante zaken bij te brengen. Educatieve flora en faunaprogramma's staan natuurlijk voorop bij NME maar deze kruisbestuiving is een boeiend initiatief.

Wanneer het om buitensport gaat is gebied uitermate geschikt voor tal van cross-run activiteiten. De combinatie natuur en beweging is de ultieme twee-eenheid. Voor de sportliefhebber die meer van de ultieme rust geniet is er natuurlijk de hengelsportvereniging. De vereniging maakt zich samen met de gemeente Zevenaar, Leefklimaat Zevenaar en Werkgroep Oké sterk om mooie plekjes te creëren voor de sportvisser en draagt er zorg voor dat de paden goed toegankelijk blijven.

De laatsten, maar zeker niet de minsten: de ondernemers van Het Zuidspoor. Zij hebben zich verenigd en hebben zich als doel gesteld hun hart in te zetten voor de toekomst van De Breuly.

Het plan is dan ook dat er een stichting zal komen waarin gebiedspartijen en de bewoners zitting gaan nemen. De zogenaamde 'Vrienden van De Breuly.' Zo kan het beleid op langere termijn beter gewaarborgd worden.

Er is maar één conclusie mogelijk: het zijn de mensen die De Breuly maken. De parel zit in ons.

Projectvoorstellen

De Breuly & Panovenpark

Educatie: zonnwijzer & planeten pad en themalessen basisonderwijs

Samen met Natuur en Milieueducatie De Liemers (NME) verzorgt Sterrenwacht Corona Borealis lessen sterrenkunde aan kinderen van de basisschool. Seizoenen, de zon & de maan en de gehele sterrenhemel komen aan bod. Het project start met een pilot op de Martinusschool in Oud Zevenaar waarna de lessen ook voor de andere scholen beschikbaar zullen zijn. In combinatie met het planetenpad en de zonnwijzer is de sterrenwacht in staat de bezoeker overdag een goede beleving en inzicht te geven van de natuur die 's nachts boven De Breuly zichtbaar wordt.

- Een **planetenpad** rondom De Breuly geeft overdag een idee van de afstanden van ons zonnestelsel. Het planeten- pad geeft op schaal de grootte en de onmetelijke afstanden die ons verstand te boven gaat, tussen de planeten weer. Dit in de tijd die nodig is om vanuit de aarde de andere planeet te bereiken per fiets, vliegtuig en met de snelheid van het licht. Elke paal van duurzaam accoya hout heeft een QR code met meer informatie over de planeet.
- De **Zonnwijzer** geeft de bezoeker de mogelijkheid om overdag het gehele jaar bij de tijd te zijn. Sta je op juiste plaats, dan lees je de tijd af door middel van je eigen schaduw (mens als naald). De uren van natuursteen staan in een ellips. Daarbij wordt voor de correctie van de maand van het jaar op de Noord-Zuid as een analemma geplaatst.

De Breuly Kikker

Het begint met een droom om een wereld zonder zwerfafval. De 'holle bolle kikker' in ontwikkeling moet bezoekers uitnodigen hun afval op te ruimen: een bedankende afvalbak. Een symbool van De Breuly, dat gebruikt wordt om afval in te zamelen en zo het zwerfvuil rondom de plas tegen te gaan.

Toegankelijkheid van het water voor vissers: herstel wandelpad en vissteigers

Tussen de zuidelijke kleigaten loopt een pad over de spoordijk waar ooit de treinen met klei hebben gereden. Dit pad zal beter toegankelijk gemaakt worden door groen weg te halen en het pad te verbreden. Daarnaast wil de Hengelsportvereniging ook de vissteigers herstellen en toegankelijk maken.

Sport en spel: bootcamp inclusief oefenrek

De ruimte in het gebied nodigt uit om in een natuurlijke setting in- en ontspanning te combineren: een weldaad voor lichaam en geest. Het oefenrek is onderhoudsvriendelijk, duurzaam en voor jong en oud inzetbaar.

Aanleg meidoornhaag

De Hengelsportvereniging, Leefklimaat Zevenaar en Werkgroep Oké plaatsen een haag tussen het wandelpad rondom De Breuly en het weiland aan de oostkant van de plas om de functies te scheiden en overlast voor agrariërs te beperken.

Creëren entree noordzijde Panovenpark en aanleg hondenspeel- en uitlaatplaats

De gemeente maakt het Panovenpark meer zichtbaar en beleefbaar door bij de entree aan de noordzijde de beplanting weg te halen. Bovendien zal het gebied gezoneerd worden in diverse functies zoals een hondenspeelgebied, een gebied voor sport en spel en een gebied voor het houden van evenementen zoals de Breulyfeesten en Doedorp.

Communicatie

Gemeente, inwoners en gebiedspartijen beogen een gezamenlijke communicatie vanuit de drie-eenheid De Breuly, Panovenpark en Buitengoed De Panoven om het gebied in z'n geheel op de kaart te zetten. Het gaat om het opstellen van een activiteitenprogramma en gezamenlijke marketing van het totale gebied.

Vrienden van De Breuly

Om de continuïteit in beheer en onderhoud te waarborgen streeft men naar de oprichting van een entiteit die inrichting, beheer en onderhoud van De Breuly en Panovenpark verzorgt. Deze 'Vrienden van De Breuly' draagt zorg voor de verdere ontwikkeling van het gebied vanuit haar DNA.

Lange termijn ideeën

Niet alle projecten ingebracht door de gebiedspartijen zijn op korte termijn te realiseren. Er zijn ook andere ideeën die aandacht en nadere uitwerking verdienen. Het gaat om de volgende ideeën:

- Onderzoek naar gebruik toiletvoorziening van de Sterrenwacht op drukke dagen gecombineerd met kleinschalige horeca
- Natuurlijke verbinding Tichelkamp en Panoven met Oude Zevenaar
- Aanleg kinder(water)speelplaats
- Kleinschalig horecapunt aan het water
- Verkenning afsluiting Breulylaan ter hoogte van de Sterrenwacht
- Zichtlijn Buitengoed De Panoven en zandstrand van zwemplas De Breuly

LEGENDA

Aardappel	Veld	Steen	Houtopbouw
Gras	Weg	Invalide toegang	Betonwerk
Zandveld	Zandveld	Niet valide	Waterplanting

Zevenaar

Plan
 Status
 Datum

Overzicht kosten inrichting en beheer per project

werktitel	inbrenger	trekker	gereed	Inrichting		Beheer	
				kosten (excl. BTW)	inzet uren /jaar	kosten (excl. BTW)2	inzet uren /jaar2
Zonnewijzer	Sterrenwacht Corona Borealis	Sterrenwacht		4.645,00	16		24
Planetenpad	Sterrenwacht Corona Borealis	Sterrenwacht		1.650,00	100		24
Educatie		NME	najaar	180,00	40		
Holle bolle kikker	René Turk	René Turk / leefklimaat		10.000,00	studenten TU		
Wandelpad	Hengelsportvereniging	Hengelsportvereniging	2014	6.000,00	240		24
Vissteigers langs wandelpad (LT)	Hengelsportvereniging	Hengelsportvereniging					
Aanleg meidoornhaag scheiding functionaliteiten	Hengelsportvereniging	Leefklimaat Zevenaar	2014	1.200,00	152		16
Oefenrek outdoor / sport	Functional Fitness		zomer	11.000,00			8
Creëren entree noordzijde Panovenpark en aanleg hondenspeel- en uitlaatplaats	Gemeente Zevenaar	gemeente en hondenwerkgroep		25.000,00		3200	
Toiletvoorziening (LT)	Leefklimaat Zevenaar / IVN	gemeente					
Kinderspeelplaats (LT)	Buitengoed De Panoven						
Verbinding naar Tichelkamp (LT)	gemeente Zevenaar						
Afsluiting Breulylaan (LT)	gemeente Zevenaar						
Zichtlijn Buitengoed De Panoven - plas (LT)	Buitengoed De Panoven						
OVERIG							
Communicatie				2.500,00	40	500	40
Vrienden van De Breuly				1.500,00			
TOTAAL				63.675,00	588,00	3.700,00	136,00

Colofon

Het opstellen van de Gebiedsagenda De Beuly & Panovenpark is uitgevoerd in opdracht van de gemeente Zevenaar door:

- ✓ Dorpsraad Ooy, Joop Bolder
- ✓ Funktional Fitness, Rob Floris
- ✓ Gemeente Zevenaar, Yvette Abbing, Ruben Bakker en Dick Molema
- ✓ Hengelsportvereniging De Breuly, Ton van Uum
- ✓ Leefklimaat Zevenaar René Turk
- ✓ Werkgroep Oké, Roel Brocx
- ✓ Natuur- en Milieu Educatie Liemers, Willy Nass
- ✓ Sterrenwacht Corona Borealis, John Vermeulen

Met begeleiding van:

Saskia Croes Feniks Consult

Miriam van Meeteren Aequator Groen & Ruimte

Zevenaar, september 2014